

Remissyttrande över betänkandet SOU 2025:44 - Förbättrat stöd i skolan

Swedish Edtech Industry är en icke-vinstdrivande förening och branschorganisation som samlar edtechföretag som levererar tjänster och produkter till den svenska utbildningsmarknaden. I dagsläget har organisationen ca 80 medlemmar från alla olika delar av det digitala ekosystemet, t.ex. läromedelsförlag, lärplattformar och systemadministrativa tjänster men även hårdvara och kompetensutveckling till företag och organisationer.

Swedish Edtech Industry är inte formell remissinstans för detta betänkande, men anser att delar av delbetänkandet berör våra medlemmar och lämnar därför remissyttrande. I vårt yttrande fokuserar vi enbart på det som berör våra medlemmar, d.v.s. de digitala aspekterna och förslagen som lyfts i delbetänkandet.

Sammanfattning av våra synpunkter

Swedish Edtech Industry välkomnar ambitionen att stärka stödet till elever, men ser flera brister i utredningens hantering av de digitala aspekterna. Förslagen saknar realistisk kostnadsanalys, missar möjligheter med befintlig teknik och riskerar att skapa en tungrodd och splittrad provstruktur utan tillräcklig digital samordning. Vi efterlyser en tydligare ansvarsfördelning, öppna tekniska standarder och att digital teknik inkluderas i stödstrukturen från början. Vi efterlyser också harmonisering med andra utredningar, vi behöver en gemensam teknisk plan och målbild.

Våra synpunkter på utredningens förslag

Vi välkomnar ambitionen att förbättra strukturerna för stöd till elever, men ser behov av att utredningen **förtydligas och kompletteras ur ett digitalt, forskningsbaserat och samordnat perspektiv**. Utredningen relaterar inte alls till den teknikutveckling vi befinner oss i, vare sig gällande möjligheterna att erbjuda snabba, träffsäkra och mindre belastande sätt att screena och identifiera elever i behov av stöd eller hur de föreslagna standardiserade testerna ska utvecklas, förvaltas och användas i relation till övriga digitala verktyg som landets skolor, lärare och elever använder. Dessutom är **kostnadsberäkningen kraftigt underskattad**, eftersom den inte tar höjd för att de föreslagna standardiserade testerna ska vara digitala.

Digital harmonisering med andra skolreformer behövs - nationella kontrollen ökar

Vi vill uppmärksamma att flera statliga utredningar nu föreslår nya eller utökade nationella bedömningar, tänkta att genomföras digitalt. Bland annat föreslår SOU 2025:18¹ nationella slutprov och SOU 2025:19² (Kunskap för alla) diskuterar behovet av stärkt målstyrning via nya bedömningsstöd och kartläggningsmaterial. Tillsammans innebär detta en **kraftig ökning av antalet obligatoriska eller rekommenderade prov, tester och kartläggningar** – vilket ställer **ytterligare krav på digital infrastruktur, datalagring och integrering** i skolans undervisnings- och bedömningspraktik. När nationella kontroller av olika slag ökar, då ökar även kontroller och uppföljningar lokalt. Vi riskerar ytterligare administrativ börda för lärarna, något utredningen SOU 2025:26³ (Tid för undervisningsuppdraget) adresserar.

Vi efterlyser en digital **samordning med andra reformer**, där elevdata föreslås samlas in nationellt. Alla dessa initiativ påverkar skolans digitala arbetsflöden. Utan en **gemensam teknisk plan** riskerar vi överlappande system, dubbelrapportering och ökad belastning på skolpersonal.

Kostnaderna kraftigt underskattade - digital utveckling saknas helt

Att föreslå att nationella, standardiserade tester ska tas fram och att de ska vara digitala nämns alltför lättvindigt i utredningen och kostnadsberäkningen är kraftigt underskattad.

Utredningen påtalar att testerna ska vara **digitala och självvärtande**, men teknisk utformning specificeras inte alls. Det står att testerna ska vara **nationellt framtagna och standardiserade**, vilket innebär ett **enhetligt tillvägagångssätt** oberoende av vem som genomför testet. Det innebär också tydliga instruktioner och tolkningsanvisningar för att säkerställa jämförbarhet. Jämförelsen som görs med Danmark är relevant, men i Danmark finns tydligare nationella ramar. I Sverige saknas sådan styrning – och Skolverket förväntas nu axla rollen både som innehållsutvecklare och som driftansvarig, systemförvaltare och analytiker. Det är varken rimligt eller önskvärt.

Kostnaderna för Skolverket och huvudmän är kraftigt underskattade och tar bara höjd för initiala basala kostnader gällande konstruktion (lärosätena) och personella kostnader, ingenting gällande digitala aspekter. Man utgår från dagens kostnader för utveckling av kartläggningsmaterial och bedömningsstöd, men dessa är inte digitala på det sätt som föreslagna tester kommer vara. Vi **saknar helt redogörelser för beräkningar av kostnader i form av teknisk utveckling och anpassning, administration, support, utbildning såväl initialt som fortlöpande** osv. Detta för såväl Skolverket som landets huvudmän. Med dessa inräknade är vår bedömning att kostnaderna är upp emot 6 gånger så höga. Vi efterlyser en realistisk analys.

¹ <https://regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2025/02/sou-202518/>

² <https://regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2025/02/sou-202519/>

³ <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2025/03/sou-202526/>

Skolverkets roll måste tydliggöras

Vi vill också lyfta frågan om Skolverkets ansvar i samband med de föreslagna standardiserade testerna. Enligt vår uppfattning är det avgörande att skilja mellan ansvaret för innehåll, vetenskaplig grund och nationell samordning av testerna med ansvaret för teknisk utveckling och drift. Vi ser flera risker om Skolverket skulle ansvara för en central testplattform. Erfarenheterna av plattformen för digitala nationella prov visar att den inte är tillräckligt användarvänlig eller tekniskt robust för bred användning i vardagsnära bedömningspraktik. En centraliserad plattform hämmar utveckling och försvårar lokal anpassning, utan att ge den likvärdighet man eftersträvar.

För att säkerställa ett öppet, flexibelt och likvärdigt system för digitala tester och bedömning, föreslår vi att:

- Skolverket ges ett tydligt uppdrag att konstruera test- och bedömningsinnehåll, kvalitetssäkrat och på vetenskaplig grund.
- Att testerna görs tillgängliga i digitalt format genom öppna API:er och standarder, för användning i godkända digitala prov- och bedömningstjänster huvudmännen investerar i.

Fokus i styrningen bör ligga på **vetenskaplig kvalitet, interoperabilitet och användarnytta**, inte på myndighetsägda systemlösningar. Det här är något vi anser gälla samtliga centraliserade prov, bedömningar, kartläggningar och tester som ska göras i skolan.

Assisterande teknik – en missad möjlighet

Digital teknik möjliggör nya, individnära sätt att identifiera stödbehov

Utredningen utgår från standardiserade digitala tester som det huvudsakliga verktyget för att identifiera elevers behov av stöd. Samtidigt nämns inte den teknikutveckling som redan idag erbjuder snabba, mer träffsäkra och mindre belastande sätt att screena elever – exempelvis genom:

- Olika teknikbaserade verktyg för att mäta läsförmåga på individnivå
- AI-analyser av elevdata för att upptäcka mönster i progression
- Adaptiva screeningmodeller som anpassas efter elevens svar och tempo

Dessa tekniker används redan i flera kommuner och har empiriskt visat goda resultat att identifiera behov, samtidigt som de kräver mindre lärartid och administrativ insats.

Utredningen nämner assisterande teknik som exempel på extra anpassningar, men ger ingen vägledning om användning eller ansvar och saknar hänvisningar till SPSM och forskning. Man missar helt enkelt teknikens roll för tillgänglighet, självständighet och likvärdighet.

Vi menar att **en modern stödstruktur för elever måste inkludera sådana tekniska möjligheter** – inte bara bygga ut centraliserade teststrukturer. Standardiserade tester kan vara en del av lösningen,

men **bör kompletteras med en forskningsförankrad, individnära digital teknik** som stödjer lärarnas professionalitet.

Vi föreslår att assisterande teknik ska ingå i stödstrukturen genom att:

- Kommande riktlinjer inkluderar digitala verktyg och assisterande teknik som alternativ eller komplement till tester.
- Skolverket och SPSM ges i uppdrag att vägleda kring digital assisterande teknik i stödinsatser
- Huvudmän ges krav på tillgång och kompetens.

Konsekvenser

Den största konsekvensen vi ser utöver att företag som utvecklar och erbjuder tester och bedömningsmaterial kommer påverkas (i sin tur helt beroende på hur de digitala standardiserade testerna ska distribueras), är att **antalet nationella tester, bedömningar, kartläggningar och prov sammantaget ökar drastiskt och påverkar den digitala infrastrukturen**. Väl genomfört och genomtänkt kan det bli likvärdigt, säkert och effektivt. Men om inte riskerar vi en ökad belastning på skolorna med flera olika system och oklara ansvarsförhållanden.

Utredningen måste ses i kontext av samtidiga reformer. När det gäller de digitala aspekterna **förordar vi att Skolverket får ett ökat mandat, genom föreskriftsrätt, att peka på gemensamma överenskommelser och tekniska standarder**. Det är så vi säkerställer en fungerande digital infrastruktur, datalagring och integrering i skolans undervisnings- och bedömningspraktik.

Avslutande ord

För att digitala tester och stödinsatser ska bidra till likvärdighet och kvalitet, krävs en gemensam teknisk plan, samordning med andra reformer och en styrning som fokuserar på innehåll, interoperabilitet och användarnytta. Vi ser fram emot fortsatt dialog för att bidra med branschens kompetens i utvecklingen av framtidens stödstruktur i skolan.

Jannie Jeppesen, vd Swedish Edtech Industry

Joel Hörnqvist, ordförande Swedish Edtech Industry